

Protokół
z kontroli problemowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej
w Górnio

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górnio jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje Gminę Górnio, w której skład wchodzi 13 sołectw, które liczą w sumie 13 612 mieszkańców.

Wójtem Gminy jest Pan Przemysław Łysak.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górnio został powołany na mocy Uchwały Nr XI/51/90 Gminnej Rady Narodowej w Górnio z dnia 28 marca 1990 r. w sprawie utworzenia jednostek budżetowych pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górnio”.

Ośrodek posiada własny REGON 290755647 i NIP 657-238-27-73.

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górnio jest Pani Danuta Sobczyk, która w związku z toczącym się postępowaniem wyjaśniającym prowadzonym przez Policję została 12 marca br. odsunięta od obowiązków służbowych, natomiast funkcję p.o. Kierownika objęła formalnie 2 maja 2012 r. Pani Dorota Kwiatek – Zastępca Kierownika ds. Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego (Załącz. 1 - wyjaśnienia).

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut stanowiący załącznik do Uchwały Nr XXVI/140/08 Rady Gminy Górnio z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie przyjęcia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górnio. Ostatniej aktualizacji dokonano Uchwałą Nr X/74/2011 Rady Gminy w Górnio z dnia 16 września 2011 r. w sprawie zmian w Statucie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górnio – § 26 otrzymał brzmienie: „wyплаты gotówkowe realizuje Bank Spółdzielczy Daleszyce-Górnio”. Stwierdzono następujące nieprawidłowości:
 - w § 1 pkt. 4 przytoczono nieaktualny publikator ustawy o świadczeniach rodzinnych,
 - w § 9 i 11 istnieje obecnie nieaktualny zapis zadań własnych i zleconych gminie.
- 2) Regulamin Pracy wraz ze Strukturą Organizacyjną Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górnio wprowadzony dnia 7 listopada 2008 r. przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górnio – Panią Marię Kotomską. Stwierdzono, iż w pkt. II przytoczono obecnie nieaktualne: ustawę o pracownikach samorządowych oraz

rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzoru wniosku, zaświadczeń i oświadczeń.

- 3) Uchwałę Nr XVIII/90/08 Rady Gminy Górnio z dnia 31 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, zakresu świadczenia usług oraz zasad odpłatności za świadczone usługi przez osoby, wobec których usługi są świadczone.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Katarzyna Turkowska – starszy specjalista w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 599/2012 z dnia 22 czerwca 2012 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską – koordynator kontroli,
2. Magdalena Pracon – starszy inspektor w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 600/2012 z dnia 22 czerwca 2012 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Segiecińską,
3. Zofia Syska – koordynator Wieloosobowego Stanowiska ds. Organizacyjnych Wydziału Polityki Społecznej na podstawie upoważnienia do kontroli nr 601/2012 z dnia 21 czerwca 2012 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Murawską.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górnio pod pozycją 1/2012*

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 25-26 czerwca 2012 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2011 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli było:

1. Funkcjonowanie ośrodka w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy.
2. Ocena realizacji zadań własnych gminy dofinansowywanych z budżetu państwa.
3. Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.
4. Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej – kontraktu socjalnego
5. Sposób wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
6. Zbadanie procedury opracowania i wdrażania przez gminę „Strategii rozwiązywania problemów społecznych”, w tym
 - powołanie Zespołu roboczego,
 - diagnoza sytuacji społecznej gminy,
 - analiza SWOT,
 - określenie celów strategicznych projektowych zmian i kierunków niezbędnych działań, sporządzenie harmonogramu realizacji, określenie ram finansowych i wskaźników realizacji działań.

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górnym mieści się w samodzielnym budynku, tel. 41 30 23 620. W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Ośrodek zajmuje 4 pomieszczenia, z czego 2 duże zajmują pracownicy socjalni. Warunki lokalowe są dobre

i dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji GOPS jest bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Wypłata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest w Banku Spółdzielczym w Górnem lub na konta indywidualne klientów.

Ad. 1 Funkcjonowanie ośrodka w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy.

Przedmiotem kontroli było zbadanie zgodności kwalifikacji kadry kierowniczej Ośrodka oraz pracowników zajmujących się zadaniami z zakresu pomocy społecznej z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

W toku kontroli stwierdzono, iż w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Górnem zatrudnionych jest 6 pracowników, którzy bezpośrednio związani są z pomocą społeczną, tj.: 2 specjalistów pracy socjalnej i 4 pracowników socjalnych.

Zespół kontrolny został poinformowany, że wszystkie akta osobowe Kierownika Ośrodka Pani Danuty Sobczyk, Zastępcy Kierownika Pani Doroty Kwiatek (które to stanowisko funkcjonowało do 2 maja br.) oraz pracowników socjalnych zostały zabezpieczone przez Policję na skutek prowadzonego postępowania wyjaśniającego. W związku z powyższym nie można było ustalić czy Kierownik GOPS posiada wymagane na danym stanowisku kwalifikacje oraz upoważnienie Wójta Gminy do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

W związku z określonym w zawiadomieniu o kontroli zakresem kontroli pełniącym od 2 maja br. obowiązki Kierownika GOPS Pani Dorota Kwiatek i pracownicy socjalni dostarczyli kontrolującemu kserokopie dyplomów potwierdzających posiadane wykształcenie.

P.o. Kierownika oraz pracownicy socjalni mają kwalifikacje na dane stanowisko. Natomiast Pani Dorota Kwiatek – p.o. Kierownika GOPS – nie posiada stażu pracy w pomocy społecznej określonego w art. 122 ustawy o pomocy społecznej. (Załącznik 2 – tabela dotycząca pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).

Ustalono ponadto, że Pani Kwiatek do dnia 25 czerwca 2012 r. nie otrzymała upoważnienia Wójta do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

Jak wynika z oświadczenia udzielonego przez Wójta Gminy Górno Pana Przemysława Łysaka, w dniu 13 marca 2012 roku w obecności Zastępcy Wójta Gminy Pana

Pawła Marwickiego udzielił ustnego polecenia Pani Dorocie Kwiatek Zastępcy Kierownika ds. Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego pełnienia obowiązków Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz upoważnienia do podpisywania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej (Załącznik 3 – oświadczenie). W dniu 2 maja 2012 r. Pani Dorota Kwiatek otrzymała na piśmie powierzenie obowiązków Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (Załącznik 4 – powierzenie obowiązków). Pisemne udzielenie upoważnienia Pani Dorocie Kwiatek do podpisywania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej nastąpiło w dniu 25 czerwca 2012 roku Zarządzeniem Nr 47/2012 (Załącznik 5 – Zarządzenie Wójta Gminy Górno).

Wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku Pomocy Społecznej w Górnem posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 roku w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 77, poz. 672). Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych nie jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). Na jednego pracownika socjalnego przypada 2 268 mieszkańców.

Ad. 2 Ocena realizacji zadań własnych gminy dofinansowywanych z budżetu państwa.

Zasiłki stałe.

W roku 2011 pomocą w formie zasiłku stałego objęto 72 osoby, w tym 44 samotne, na łączną kwotę 228 913 zł. GOPS nie wydał decyzji odmownych. Ośrodek opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z art. 17 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust.1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W 2011 roku Ośrodek opłacał składkę zdrowotną za 72 osoby.

W roku 2012 do dnia kontroli zasiłek stały kontynuowano dla 60 osób oraz przyznano nowe świadczenie dla 5 osób.

Kontroli poddano 10 losowo wybranych akt, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

GOPS.8210.61.2012, GOPS.8210.14.2012, GOPS.8210.64.2012, GOPS.8210.32.2012, GOPS.8210.21.2012 - w podstawie prawnej decyzji istniał zapis o upoważnieniu Wójta Gminy Górnio uprawnającego Kierownika GOPS w Górnio do wydawania decyzji administracyjnych, natomiast Zastępca Kierownika (do 2 maja br., a po tej dacie p.o. Kierownika), którego podpis widnieje na decyzjach, takiego upoważnienia nie posiadał.

Decyzje o numerach:

GOPS.8210.54.2012, GOPS.8210.57.2012, GOPS/8141/RS/51/1/2010, GOPS.8210.67.2011, GOPS.8210.70.2011, GOPS.8210.53.1.2012 - w podstawie prawnej brak zapisu o upoważnieniu Kierownika do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. Decyzje te zostały podpisane przez Panią Danutę Sobczyk od 12 marca br. zawieszoną w obowiązkach Kierownika GOPS.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawierała zaświadczenia uprawniające do pobierania zasiłku stałego tj. orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie o niepełnosprawności, zaświadczenia o dochodach, posiadaniu lub nieposiadaniu gospodarstwa rolnego itp. Natomiast w niektórych aktualizacjach wywiadów środowiskowych brak było wyczerpujących informacji o sytuacji rodzinnej, zawodowej i materialnej klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym oraz w rubryce „praca socjalna” brak było zapisu o działaniach podejmowanych w celu usprawnienia społecznego osoby lub rodziny.

Ponadto na wnioskach klientów brak było pieczętki wpływu.

Zgodnie z art.107 ust. 4 w przypadku osób korzystającej ze stałych form pomocy pracownik socjalny sporządzał co 6 miesięcy aktualizację wywiadu środowiskowego.

W decyzji informowano stronę, że za osoby pobierające zasiłek stały organ orzekający odprowadza składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Decyzje odbierane były osobiście i poświadczane podpisem.

Zasiłki okresowe.

W roku 2011 kontrolowana jednostka przyznała pomoc w postaci zasiłku okresowego dla 93 osób na kwotę 105 665 zł. Głównym powodem przyznawania pomocy było bezrobocie – 60 osób, długotrwała choroba – 22 osoby, niepełnosprawność – 11 osób. Kwoty zasiłków pokrywane były tylko z dotacji celowej. Zasiłki wypłacano najczęściej na okres kilku miesięcy, a ich wysokość była zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej. W roku 2012 do dnia kontroli pomocą w formie zasiłku okresowego objęto 39 osób.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

GOPS.8211.23.2012, GOPS.8211.80.2011, GOPS.8211.73.2011, GOPS.8211.6.2011, GOPS.8211.19.2012, GOPS.8211.44.1.2011, GOPS.8211.86.2011, GOPS.8211.22.2012 - w podstawie prawnej brak zapisu o upoważnieniu Kierownika do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. Decyzje te zostały podpisane przez Panią Danutę Sobczyk, od 12 marca br. zawieszoną w obowiązkach Kierownika GOPS. Natomiast decyzję o numerze GOPS.8211.34.2012 podpisała Pani Dorota Kwiatek.

W decyzjach administracyjnych znajdował się aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej oraz kodeksu postępowania administracyjnego. W pouczeniu decyzji widniał zapis o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji.

Ze skontrolowanej dokumentacji wynika, iż na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali aktualizacje wywiadu. W aktualizacji wywiadu środowiskowego brak było wyczerpujących informacji o stanie rodzinnym, zdrowotnym czy majątkowym, również w części IV wywiadu środowiskowego w rubryce praca socjalna znajdowały się zapisy nieadekwatne do działań mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Ponadto na wnioskach klientów brak było pieczętki wpływu.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Pomocą w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2011 roku objęto ogółem 1964 osoby, z czego zasiłków celowych udzielono dla 1704 osób. Pomoc w formie posiłków otrzymało 607 dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Ogólny koszt programu wyniósł 838 038 zł, z czego środki własne gminy wynosiły 285 038 zł. W I półroczu 2012 r. dożywiano 485 dzieci i młodzieży na łączną kwotę 113 529 zł.

Pomoc w formie dożywiania dzieci i młodzieży udzielana była na wniosek rodziców. Na koniec maja 2012 r. dożywianie prowadzone było w niżej wymienionych placówkach oświatowych (Załącznik 6 – tabela dotycząca dożywiania dzieci w szkołach):

Lp.	Placówka oświatowa	Rodzaj posiłku	Ilość dożywianych dzieci	Koszt posiłku
1.	Wola Jachowa Szkoła Podstawowa	Jedno gorące danie	66	2,50 zł
2.	Wola Jachowa Gimnazjum	Jedno gorące danie	39	2,50 zł
3.	Górno Szkoła Podstawowa	Jedno gorące danie	46	2,50 zł

4.	Górno Gimnazjum	Jedno gorące danie	23	2,50 zł
5.	Skorzeszyce Szkoła Podstawowa	Jedno gorące danie	34	2,50 zł
6.	Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Kielcach	Jedno gorące danie	2	5,00 zł
7.	Leszczyny Szkoła Podstawowa	Jedno gorące danie	10	3,90 zł
8.	Cedzyna Szkoła Podstawowa	Jedno gorące danie	20	3,50 zł
9.	Krajno Szkoła Podstawowa	Jedno gorące danie	63	3,00 zł
10.	Krajno Gimnazjum	Jedno gorące danie	31	3,00 zł
11.	Radlin Szkoła Podstawowa	Jedno gorące danie	28	2,50 zł
12.	Bęczków Szkoła Podstawowa	Pełny obiad	55	3,00 zł
13.	Bęczków Gimnazjum	Pełny obiad	43	3,00 zł
14.	Mąchocice Szkoła Podstawowa	Jedno gorące danie	3	3,00 zł
15.	Mąchocice Gimnazjum	Jedno gorące danie	3	3,00 zł
16.	Św. Katarzyna Szkoła Podstawowa	Jedno gorące danie	4	3,00 zł

Faktem pozytywnym jest to, że w każdej szkole na terenie gminy dożywianie prowadzone jest w postaci gorącego posiłku, ponadto w ramach Programu w 2011 r. dożywianych było 25 osób, a w 2012 r. - 9 osób w Środowiskowym Domu Samopomocy.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej **pomocy celowej** w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” nr:

GOPS.8224.146.2012, GOPS.8224.18.2012, GOPS.8224.329.1.2011, GOPS.8224.192.2012, GOPS.8224.411.2011, GOPS.8224.23.2012, GOPS.822.491.2011

oraz pomoc w formie gorącego posiłku:

GOPS.8223.251.2011, GOPS.8223.490.1.2011, GOPS.8223.177.1.2011,
 GOPS.8223.176.1.2011, GOPS.8223.272.2011, GOPS.8223.144.2011,
 GOPS.8223.260.2011, GOPS.8223.275.2011, GOPS.8223.65.2011,
 GOPS.8223.521.2011, GOPS.8223.260.1.2011.

W podstawie prawnej decyzji brak zapisu o upoważnieniu Kierownika do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. Decyzje te zostały podpisane przez Panią Danutę Sobczyk, od 12 marca br. zawieszoną w obowiązkach Kierownika GOPS.

Kontrolowana jednostka udziela zasiłków celowych z Programu dożywiania w oparciu o Zarządzenie Nr 2a/2011 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z dn. 2 lutego 2011 r., zgodnie z którym ustalona została dzienna stawka w wysokości 2,00 zł na jedną osobę. Kwoty zasiłków celowych wyliczane są przez pomnożenie stawki 2,00 zł, liczby osób w rodzinie oraz liczby dni kalendarzowych w miesiącu.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc. Do zasadności przyznanej pomocy nie wniesiono zastrzeżeń.

Natomiast na wnioskach klientów brak było pieczętki wpływu.

Ad. 3 Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górnym realizuje usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze świadczone były przez 1 opiekunkę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę. Usługi przyznawane są na wniosek klienta lub członka rodziny.

Odpłatność za usługi reguluje Uchwała Nr XVIII/90/08 Rady Gminy Górno z dnia 31 stycznia 2008 roku w sprawie: szczegółowych zasad przyznawania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, zakresu świadczenia usług oraz zasad odpłatności za świadczone usługi przez osoby wobec, których usługi są świadczone.

Z informacji uzyskanych od p.o. Kierownika Ośrodka w 2011 roku usługi opiekuńcze świadczone dla 3 osób, natomiast od stycznia 2012 roku do dnia kontroli w/w formą pomocy objęto 5 osób.

W trakcie kontroli sprawdzono akta o następujących numerach decyzji:

GOPS.8225.5.2012, GOPS.8225.4.2012, GOPS.8225.2.2012, GOPS.8225.1.1.2012, GOPS.8225.1.2012, GOPS.8225.2.1.2012 - w podstawie prawnej brak zapisu o upoważnieniu Kierownika do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. Decyzje były podpisywane zarówno przez Panią Danutę Sobczyk, jak i Panią Dorotę Kwiatek.

Forma usług opiekuńczych, ich zakres, okres, miejsce świadczenia, liczba godzin oraz odpłatność został określona w drodze decyzji administracyjnych wydanych na podstawie wywiadu środowiskowego. W decyzjach administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze widniał aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej.

W aktach znajdują się wymagane dokumenty tj. aktualny wywiad środowiskowy, orzeczenie o niepełnosprawności, zaświadczenia o wysokości dochodów lub odcinki rent

i emerytur oraz comiesięczne karty pracy opiekunki. Natomiast na wnioskach klientów brak było pieczętki wpływu.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował specjalistycznych usług opiekuńczych. Według wyjaśnień ze strony p.o. Kierownika Ośrodka aktualnie na terenie Gminy Górnio nie występuje zapotrzebowanie na tego typu usługi, a osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania były kierowane do Domu Pomocy Społecznej (Załącznik 7 – ustalenia dotyczące realizacji zadań przez GOPS).

Ad.4 Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej - kontraktu socjalnego.

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Z wyjaśnień p.o. Kierownika wynika, że praca socjalna w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Górnio jest prowadzona przez pracowników socjalnych między innymi poprzez: wsparcie w rozwiązywaniu spraw życiowych osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji, informowanie o możliwości uzyskania orzeczenia z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, informowanie o aktualnych możliwościach poszukiwania pracy (Załącznik 7 – ustalenia dotyczące realizacji zadań przez GOPS).

Jak wynika ze sprawozdania MPiPS-03R w roku 2011 pomoc w formie pracy socjalnej świadczona była dla ponad 70 rodzin. W badanym okresie zawarto 6 kontraktów socjalnych z osobami bezrobotnymi w celu podjęcia prac społecznie użytecznych zorganizowanych przez GOPS we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy. Głównymi przyczynami zawierania kontraktów były niskie kwalifikacje i długotrwałe bezrobocie. Ponadto w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w 2011 r. podpisano 20 kontraktów socjalnych, a w 2012 r. – 18 kontraktów.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górnio od 2008 r. realizuje projekt systemowy współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego pn.

„Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych na terenie gminy Górno”. Głównym celem projektu jest zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy. W ramach zadania beneficjenci uczestniczą w indywidualnych i grupowych zajęciach z doradcą zawodowym i psychologiem oraz podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe biorąc udział w różnych kursach, np.: Pracownik administracyjno-biurowy z obsługą komputera, Bukieciarz z obsługą kas fiskalnych, Operator koparko-ładowarek w zakresie III klasy uprawnień, opiekun osób starszych, niepełnosprawnych i dzieci, Posadzkarz-glazurkarz. W 2011 r. do projektu przystąpiło 20 bezrobotnych, w 2012 r. – 18. Efektem uczestnictwa w projekcie i otrzymanego w nim wsparcia jest podjęcie pracy przez 3 osoby (Załącznik 8 – informacja nt. projektu „Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych na terenie gminy Górno”).

Ad 5. Sposób wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W toku kontroli Zespół inspektorów ustalił, iż Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górnem nie ma przekazanego uchwałą Rady Gminy Górno lub zarządzeniem Wójty Gminy zadania z zakresu wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z informacji uzyskanych od p.o. Kierownika wynika, iż w budżecie gminy są środki zabezpieczone na ten cel, natomiast aktualnie, w trakcie przeprowadzania wywiadów środowiskowych, pracownicy socjalni pracując z rodzinami na bieżąco monitorują i oceniają sytuację w rodzinie oraz sprawdzają czy rodzice właściwie wypełniają swoje funkcje. Ponadto pracownicy socjalni GOPS współpracują m.in. z kuratorami sądowymi, pedagogami oraz policją (Załącznik 9 – wyjaśnienia).

Ad 6. Zbadanie procedury opracowania i wdrażania przez gminę „Strategii rozwiązywania problemów społecznych”, w tym

- ***powołanie Zespołu roboczego,***
- ***diagnoza sytuacji społecznej gminy,***
- ***analiza SWOT,***
- ***określenie celów strategicznych projektowych zmian i kierunków niezbędnych działań, sporządzenie harmonogramu realizacji, określenie ram finansowych i wskaźników realizacji działań.***

Aktualnie obowiązujący dokument dotyczący rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Górno został przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/167/05 Rady Gminy Górno z dnia 22 sierpnia 2005 r. w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania

Problemów Społecznych Gminy Górno (Załącznik 10 – uchwała). W treści uchwały brak określenia czasookresu, na który Strategia została uchwalona. W treści Strategii stanowiącej załącznik do cytowanej uchwały – np. w harmonogramie realizacji celów strategicznych i zadań szczegółowych określono daty skrajne realizacji na lata 2005-2014.

Strategia została opracowana na zlecenie przez firmę zewnętrzną PPHU „BaSz” Bartosz Szymusik z Końskich przy współpracy Gminy Górno.

Powołanie zespołu roboczego

W treści Strategii na str. 5 zapisano, że do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Górno został powołany Zespół, którym kieruje Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Pani Maria Kotomska.

Nie przedstawiono zarządzenia powołującego taki Zespół, nie udostępniono również dokumentacji z procesu opracowywania Strategii.

Diagnoza problemów społecznych

Diagnoza problemów społecznych (str. 20-30 Strategii) została opracowana na podstawie analizy danych statystycznych za lata 2001-2004.

Diagnozy problemów społecznych dokonano w obszarach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej (ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie, ochrona macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych). Każdy z problemów został omówiony i poparty danymi statystycznymi i analizą skali problemu w Gminie Górno.

Do sformułowania diagnozy wykorzystano wyniki analizy ankiety jaką rozpisano wśród sołtysów Gminy Górno.

Analiza SWOT

Dla opisu aktualnej sytuacji społecznej Gminy przeprowadzono Analizę SWOT czyli sformułowano mocne i słabe strony Gminy przy istniejących szansach i zagrożeniach (str. 70-73 Strategii).

Przeprowadzono także analizę PESTER pozwalającą opisać otoczenie, w jakim funkcjonuje Gmina w wymiarach: politycznym, ekonomicznym, społecznym, technologicznym, ekologicznym i sytuacji prawnej.

Wizja i Misja:

Na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej Gminy Górno sformułowano wizję Gminy (str. 73 Strategii) dotyczącą jej polityki społecznej, która brzmi: ***„Gmina Górno ma sprawnie działający system polityki społecznej, który jest w stanie zaoferować pomoc wszystkim mieszkańcom gminy jej potrzebującym. Polityka społeczna gminy opiera się na założeniu umocnienia roli rodziny w społeczeństwie, promocji zdrowego stylu życia oraz działaniach prewencyjnych i profilaktycznych skierowanych przeciwko patologiom społecznym”.***

Cele strategiczne

Dla realizacji Wizji w Strategii wyznaczono następujące cele główne i pośrednie:

Cel główny I

Zdrowe, wykształcone i aktywne społeczeństwo

Cele pośrednie:

- 1) Profesjonalna opieka medyczna.
- 2) Edukacja i rozwój zasobów ludzkich.
- 3) Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
- 4) Aktywizacja społeczeństwa.

Cel główny II

Integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka (prewencja, profilaktyka i profesjonalna pomoc społeczna).

Cele pośrednie:

- 1) Realizacja zadań gminy w stosunku do osób potrzebujących wsparcia.
- 2) Przeciwdziałanie patologiom społecznym.
- 3) Profesjonalna pomoc terapeutyczno-profilaktyczna.
- 4) Kompleksowa pomoc społeczna.

Harmonogram działań z podaniem kosztorysu na określone cele.

Strategia zawiera harmonogram realizacji zadań (str. 77-85 Strategii). W harmonogramie wskazano treść i opis zadania, termin realizacji, podmiot odpowiedzialny za realizację zadania, budżet oraz źródła finansowania.

Cele pośrednie zostały podzielone na zadania do realizacji w wymiarze inwestycyjnym i organizacyjnym.

Monitorowanie i ewaluacja

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górno na str. 86-87 zapisano, iż „wdrażanie, realizację i prowadzenie monitoringu nadzorować będzie Wójt gminy Górno we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej”. Oceną realizacji Strategii zajmować się będzie Rada Gminy. Bazą informacji statystycznej, gromadzonej na potrzeby wskaźników monitorowania będą informacje statystyczne będące w posiadaniu GOPS, UG oraz dane otrzymane od instytucji, organizacji i grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Strategii. Raporty z realizacji będą opracowywane przez Zespół Zadaniowy raz do roku i przedstawiane Radzie Gminy”.

W GOPS w Górnio nie przedstawiono żadnej dokumentacji potwierdzającej prowadzenie monitoringu realizacji Strategii. Z przedstawionego wyjaśnienia p.o. Kierownika GOPS w Górnio (Załącznik 11 – wyjaśnienia) wynika, iż od 2005 r. do chwili obecnej nie były podejmowane uchwały ani prowadzone sprawozdania odnośnie wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. GOPS w Górnio nie jest w posiadaniu żadnych dokumentów, sprawozdań, które mogłyby być przekazywane na obrady sesji Rady Gminy. Wójt Gminy Górno nie zlecił zadania utworzenia nowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i powołania Zespołu do jej opracowania.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli stwierdzono, że warunki lokalowe Ośrodka są dobre i dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów. Pracownicy socjalni posiadają legitymacje wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Natomiast stan zatrudnienia pracowników socjalnych nie jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). Ponadto ustalono, iż Pani Dorota Kwiatek – p.o. Kierownika GOPS – nie posiada wymaganego stażu pracy w pomocy społecznej określonego w art. 122 ustawy o pomocy społecznej.

Zespół kontrolny ustalił, że Pani Dorota Kwiatek – Zastępca Kierownika ds. Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, która obecnie pełni obowiązki Kierownika GOPS, nie posiadała do dnia 25 czerwca br. upoważnienia Wójta Gminy do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. W toku kontroli stwierdzono, iż decyzje

administracyjne o następujących numerach: GOPS.8210.64.2012, GOPS.8210.21.2012, GOPS.8210.14.2012, GOPS.8210.61.2012, GOPS.8210.32.2012, GOPS.8211.34.2012, GOPS.8225.2.1.2012, GOPS.8225.4.2012, GOPS.8225.5.2012, GOPS.8225.1.1.2012 zostały podpisane z upoważnienia Wójta Gminy w Górnio przez Zastępcę Kierownika GOPS Panią Dorotę Kwiatek. Jednocześnie zwrócono uwagę na fakt, że Pani Kwiatek, która od 2 maja br. formalnie pełni obowiązki Kierownika GOPS, powinna posiadać pieczęć adekwatną do zajmowanego stanowiska. W związku z powzięciem informacji o nieprawomocnym podpisywaniu (bez upoważnienia Wójta Gminy – art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej) decyzji administracyjnych przez Panią Kwiatek Zespół kontrolny poprosił o sporządzenie i przedstawienie wykazu wszystkich decyzji, za okres objęty kontrolą, podpisanych przez Panią Kwiatek przed 25 czerwca 2012 r. (Załącznik 12 – oświadczenie i wykaz decyzji administracyjnych).

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przyznających zasiłki stałe, okresowe, usługi opiekuńcze i z Programu dożywiania brak zapisu o upoważnieniu Kierownika do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. Natomiast w pięciu decyzjach dotyczących zasiłków stałych, gdzie był zapis o upoważnieniu Kierownika do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej, widniał podpis Zastępcy Kierownika, który takiego dokumentu nie posiadał.

Zespół kontrolerów stwierdził również, że zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie zostały jeszcze przekazane do realizacji na podstawie Uchwały Rady Gminy w Górnio lub Zarządzenia Wójta Gminy.

Nie stwierdzono natomiast uchybień w zakresie sposobu ustalania uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej. Pomoc w formie zasiłku stałego i okresowego przyznawano celowo i zasadnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Podkreślić należy, że w aktach znajdują się aktualne zaświadczenia o wysokości dochodu i inne niezbędne dokumenty mające wpływ na ustalenie sytuacji dochodowej, materialnej czy rodzinnej osoby lub rodziny.

Zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej na każdą zmianę danych zawartych w wywiadzie jest sporządzana aktualizacja wywiadu środowiskowego. W przypadku przyznania stałych form pomocy aktualizacja wywiadu środowiskowego jest sporządzana nie rzadziej, niż co sześć miesięcy mimo braku zmiany danych.

Ustalono natomiast, że w aktualizacji wywiadu środowiskowego brak było wyczerpujących informacji o stanie rodzinnym, zdrowotnym czy majątkowym, również w części IV wywiadu środowiskowego w rubryce praca socjalna znajdowały się zapisy nieadekwatne do działań mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub

odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Ponadto w kontrolowanym Ośrodku kontrakt socjalny jest rzadko wykorzystywany jako instrument pracy socjalnej - w okresie od 2011 r. do dnia kontroli sporządzono 6 kontraktów socjalnych.

W Statucie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w § 1 pkt. 4 przytoczono nieaktualny publikator ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- w § 9 i 11 istnieje nieaktualny zapis zadań własnych i zleconych gminie,

W Regulaminie Pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w pkt. II przytoczono nieaktualny publikator ustawy o pracownikach samorządowych oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzoru wniosku, zaświadczeń i oświadczeń.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Górnio na lata 2005-2014 jest dokumentem formalnym, nie jest wdrażana i monitorowana zgodnie z zapisami w niej zawartymi. Ponadto analiza jej treści wskazuje, że część zadań przyjętych do realizacji uległa dezaktualizacji wobec zmieniającej się sytuacji społecznej Gminy od 2005 r. do chwili obecnej.

Pozytywnym jest to, że w każdej szkole na terenie gminy dożywianie dzieci i młodzieży prowadzone jest w postaci gorącego posiłku, ponadto w ramach Programu dożywiane są osoby w Środowiskowym Domu Samopomocy.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez pracowników kontrolowanej jednostki.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z p.o. Kierownika Ośrodka.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu

przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Protokół sporządzono 10 lipca 2012 r., podpisano 17 lipca 2012 r.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Katarzyna Turkowska
2. Magdalena Pracoń
3. Zofia Syska

Ze strony kontrolowanej:

Dorota Kwiatek – p.o. Kierownika GOPS